

**GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE
TÜRKİYE'DE PARAMİLİTER BİR YAPILANMA:
KÖY KORUCULUĞU SİSTEMİ**

ŞEMSA ÖZAR   NESRİN UÇARLAR   OSMAN AYTAZ

Bogazici University Library

14

39001107142756

DİSA YAYINLARI

**DİYARBAKIR SİYASAL VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR ENSTİTÜSÜ
(DİSA)**

İÇİNDEKİLER

I. SUNUŞ

9

II. HAMİDİYE ALAYLARI – OSMANLI İMPARATORLUĞU’NDA PARAMİLİTER BİR ÖRGÜTE TARİHSEL BİR BAKIŞ / Osman AY TAR

15

1. Giriş 15
2. Alayların amacı, kurulma ve yayılma süreci 16
3. Alayların uygulamaları ve toplumsal etkileri 21
4. Alayların çözülme süreci ve sonu 27
5. Tartışma ve bazı sonuçlar 30

III. MECLİS TUTANAKLARINDAN VE BASINDAN KORUCULUK SİSTEMİNİN KURULMASI, İNŞASI VE SÜRDÜRÜLMESİ / Nesrin UÇARLAR

37

1. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde koruculuk tartışmaları:
Ekim 1984 - Şubat 2011 37
  - a. Altmış yıl sonra yeniden koruculuk:
Uygulamanın başlatılması, teklifler ve itirazlar (1984-1988) 38
  - b. Koruculuk uygulamasının yaygınlaştırılması:
Sorunlar ve “çözüm” önerileri (1988-1991) 41
  - c. Koruculuk uygulamasının yerleşikleşmesi:
Yeni hükümetler, eski yöntemler (1991-1996) 49
  - d. Koruculuk uygulamasında yeni tedbir: “İslah” (1996-2002) 55
  - e. “İslah”ın yeni yorumu: “Ahde vefa” (2002-2009) 63
  - f. Koruculuk uygulamasında son dönemeç:
“Bilge köyü katliamı” ve “Hançer timi” (2009-2012) 69
  - g. Değerlendirme 74
- Ek 1: 27 Mayıs 2007 tarihli oturumda görüşülen kanun teklifleri
sonucu kabul edilen ve yasalaşan düzenlemeler 76
2. Basında koruculuk 81
  - a. “Vatandaşlar için bir seçenek”: Koruculuk uygulamasının ilk yılları 81
  - b. “Ruhsatlandırma” ve “bacasız fabrika işçileri”:
Koruculuk uygulamasının yaygınlaştırılması 85
  - c. “İki ateş arasında” yerleşikleşen “korucu döngüsü”:
Kalıcı geçicilik, zorunlu gönüllülük 87

d. "Korucuların zararı, yararından çok"	91
e. Milletvekilliği ve memuriyet yoluyla "islah": Koruculuğun resmi yüzü	95
f. Korucular üzerinde hakimiyet mücadelesi	97
g. Korucu olmayan "yasaklı köyler", koruculara özel "stratejik köyler"	101
h. Arayışlar ve kördüğüm: "korucu karakolu", "avcı birlikleri", "ormancılar", "özel korucular" ve Yüksekova çetesi"	103
ı. "Lice gözaltında"	107
i. "Koruculuk tasfiye mi ediliyor?"	110
j. "Devlet destekli sivil toplum kuruluşları": Korucu dernekleri	115
k. Köye dönüşe engel: Korucular	119
l. "Bilge köyü katliamı"	121
m. Koruculuğun "Tarih'i: Faili meçhul, tecavüz, suç; korku, vicdan, barış	125
n. Değerlendirme	129

IV. KORUCULUĞA İÇERDEN BAKIŞ: KORUCULAR, EŞLERİ VE ÇOCUKLARININ YAŞADIKLARI VE TALEPLERİ / Şemsa ÖZAR

1. Koruculuk nasıl başladı?	136
a. Silahları ilk alış	136
b. Jandarma baskısı ve köyü terk edememe	137
c. Yanlış bilgilendirme - bekçilik	139
d. Yoksulluk ve aile bağları	141
e. PKK'ye karşı silah alma	142
f. Aileler arası kavgâ ve husumet	145
g. Faydacılık - koruculuğu herhangi bir iş gibi, aile işi gibi görme	146
2. Korucular ve aileleri koruculuğu anlatıyor/sorguluyor	147
a. Asker bizi kullanıyor	149
b. Operasyona gitmek	150
c. Korucu taburları	152
d. Korucular arası dayanışma, dernekler	153
e. Korucular asker-korucu ilişkisini nasıl görüyor	154
3. Köyün ve toplumsal ilişkilerin dönüşümü	158
a. Koruculara bakış	158
b. Korkular	162

c. Korucu eşlerinin duyguları, düşünceleri, özlemleri	164
d. Korucu çocuğu olmak	165
4. Koruculuğun ekonomik boyutları	167
a. Koruculuk geliri, tazminat, emeklilik, sağlık güvencesi	168
b. Üretimden kopuş; tam zamanlı iş olarak koruculuk	168
c. Özlük hakları	171
5. Korucuların karıştığı yasadışı işler	174
6. Sistemin kaldırılması ile ilgili görüşler	177
a. Haklarını talep ediyorlar	178
b. Maddi durum – iş istiyorlar	179
c. PKK korkusu	180

V. PARAMİLİTER ÖRGÜTLENMELERLE İLGİLİ

ÜLKE DENEYİMLERİ / Osman AYAR

185

1. Giriş	185
2. Teorik perspektifler	186
3. Ülke deneyimleri: Filipinler, Guatemala, Güney Afrika ve Irak	188
a. Filipinler: Silahlı Vatandaş Güçlerinin Coğrafik Birlikleri	188
b. Guatemala: Gönüllü Sivil Savunma Komiteleri	191
c. Güney Afrika: Vatandaş Birlikleri	195
d. Irak: Selahaddin Süvarileri	199
e. Tartışma ve bazı sonuçlar	202

VI. DEĞERLENDİRME

209